

המלצה כללית מס' 35 על אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, המעדכנת את המלצה כללית מס' 19

א. מבוא

תודות

הוועדה מציינת את תרומתם החשובה של יותר ממאה ארגוני חברה אזרחית, ארגוני נשים, מדינות שהן צד לאמנה, נציגי האקדמיה, גופי או"ם ובעלי עניין אחרים שמסרו את עמדותיהם והערותיהם במהלך חיבורה של המלצה הכללית הנוכחית. כמו כן הוועדה מציינת בהכרת תודה את עבודת הדווחת המיוחדת לנושא אלימות נגד נשים, גורמיה והשלכותיה על יישום המנדט שלה ועל תרומתה להמלצה הכללית הנוכחית.

1. הוועדה הבהירה בהמלצתה הכללית מס' 19 (1992) בנושא אלימות נגד נשים, שאומצה במושב ה-11, כי אפליה נגד נשים, כפי שהיא מוגדרת בסעיף 1 לאמנה, כוללת אלימות מבוססת מגדר, שהיא "אלימות המופנית נגד אישה משום היותה אישה או אשר פוגעת בנשים באורח לא מידתי" וכי היא מהווה הפרה של זכויות האדם שלהן.

2. מדינות שהן צד לאמנה אימצו בהתנהלותן בפועל, במשך למעלה מ-25 שנה, את פרשנותה של הוועדה. אופיניו יוריס והמנהג שהתקבל במדינות מעלים כי האיסור על אלימות מבוססת מגדר נגד נשים התפתח לכדי עקרון של המשפט המנהגי הבינלאומי. המלצה כללית מס' 19 שימשה זרז מרכזי בתהליך זה.

3. בהכירה בהתפתחויות אלה, ובעבודת הדווחת המיוחדת לנושא אלימות נגד נשים, גורמיה והשלכותיה, גופי האמנות לזכויות האדם ובעלי תפקידים המופקדים על הליכים מיוחדים במועצת זכויות האדם של האו"ם, הוועדה החליטה לציין את יום השנה ה-25 לאימוצה של המלצה כללית מס' 19 על-ידי מתן הדרכה נוספת למדינות, במטרה להאיץ את ביעורה של אלימות מבוססת מגדר נגד נשים.

4. הוועדה מכירה בכך שארגוני חברה אזרחית, ובייחוד ארגוני נשים לא ממשלתיים, העניקו עדיפות עליונה לביעורה של אלימות מבוססת מגדר נגד נשים; לפעילויותיהם של ארגונים אלה נודעה השפעה חברתית ופוליטית, והן תרמו להכרה באלימות מבוססת מגדר נגד נשים כהפרה של זכויות האדם ולאימוצם של חוקים ומדיניות שנועדו לתת לה מענה.

5. בהערותיה המסכמות בנושא הדו"חות התקופתיים של מדינות שהן צד לאמנה מכוח האמנה והליכי המעקב הנוגעים בדבר, המלצות כלליות, הצהרות וחוות דעת והמלצות שניתנו בתגובה להודעות ובירורים בהתאם לפרוטוקול האופציונלי לאמנה, הוועדה מגנה אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, על כל צורותיה ובכל מקום שבו היא מתרחשת. באמצעות מנגנונים אלה, הוועדה גם הבהירה סטנדרטים לביעור אלימות כזו ואת חובותיהן של מדינות שהן צד לאמנה בעניין זה.

6. על אף התקדמות זו, אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, בין אם היא מבוצעת בידי מדינות,

ארגונים בין-ממשלתיים או גורמים שאינם מדינתיים, לרבות אנשים פרטיים וארגונים
חמושים, נותרה רווחת בכל המדינות, ושיעור הנהנים מחסינות מעונש נותר גבוה. אלימות זו
באה לידי ביטוי ברצף של צורות מרובות, קשורות זו בזו וחוזרות ונשנות, בסביבות מגוונות,
החל מהמרחב הפרטי וכלה בציבורי, לרבות סביבות מקוונות ובעולם הגלובלי העכשווי היא
חורגת מגבולות לאומיים.

7. במדינות רבות, חקיקה העוסקת באלימות מבוססת מגדר נגד נשים אינה קיימת, אינה
מספקת או שהיא מיושמת בצורה גרועה. שחיקה של המסגרות המשפטיות ומסגרות
המדיניות שנועדו לבער אפליה או אלימות מבוססות מגדר, המוצדקת לעתים קרובות בשם
המסורת, התרבות, הדת או האידיאולוגיה הפונדמנטליסטית, וקיצוץ משמעותי בהוצאות
הציבוריות, לעתים קרובות כחלק ממה שמכונה "צעדי צנע" בעקבות משברים כלכליים
ופיננסיים, מחלישים עוד יותר את המענה של המדינות. בהקשר של צמצום המרחב
הדמוקרטי והידרדרות שלטון החוק בעקבותיו, כל הגורמים הללו תורמים להתפשטות
האלימות מבוססת המגדר נגד נשים, ומובילים לתרבות של פטור מעונש.

ב. היקף התחולה

8. ההמלצה הכללית הנוכחית משלימה ומעדכנת את ההנחיה למדינות שהן צד לאמנה
שפורטה בהמלצה כללית מס' 19, ויש לקרוא אותה בשילוב עמה.

9. המושג של "אלימות נגד נשים" כפי שהוא מוגדר בהמלצה כללית מס' 19 ובכלים ובמסמכים
בינלאומיים אחרים, שם דגש על העובדה שאלימות כזו היא מבוססת מגדר. לפיכך, בהמלצה
הנוכחית, המונח "אלימות מבוססת מגדר נגד נשים" משמש כמונח מדויק יותר המציין
מפורשות את הגורמים וההשפעות המגדריים של האלימות. המונח מחזק עוד יותר את
ההבנה של אלימות זו כבעיה חברתית ולא פרטנית, המחייבת תגובות כוללניות, בנוסף
לתגובות הנוגעות לאירועים ספציפיים, ולתוקפים וקורבנות/ניצולות בודדים.

10. הוועדה סבורה כי אלימות מבוססת מגדר נגד נשים היא אחד מאמצעי היסוד החברתיים,
הפוליטיים והכלכליים המנציחים את מעמד הכפיפות של נשים ביחס לגברים ואת התפקידים
הסטריאוטיפיים שלהן. באמצעות עבודתה, הוועדה הבהירה כי אלימות כזו היא מכשול
קריטי בפני השגת שוויון מהותי בין נשים וגברים ובפני הנאתן של נשים מזכויות האדם
ומחירויות היסוד שלהן, כפי שהן מעוגנות באמנה.

11. בהמלצה כללית מס' 28 (2010) בנושא חובות הליבה של מדינות שהן צד לאמנה מכוח
סעיף 2 לאמנה, צוין כי חובותיהן של המדינות הן לכבד את זכויותיהן של נשים לאי-אפליה
ולהנאה משוויון דה יורה ודה פקטו, להגן על זכויות אלה ולממשן. היקפן של חובות אלה
ביחס לאלימות מבוססת מגדר נגד נשים המתרחשת בהקשרים מסוימים, נדון בהמלצה
כללית מס' 28 ובהמלצות כלליות אחרות, לרבות המלצה כללית מס' 26 (2008) על מהגרות
עבודה; המלצה כללית מס' 27 (2010) על נשים בגיל השלישי והגנה על זכויות האדם שלהן;
המלצה כללית מס' 30 (2013) על נשים במסגרת מניעת סכסוכים, במהלך סכסוכים ובמצבים
שלאחר סכסוך; המלצה כללית משותפת מס' 31 של הוועדה לביעור האפליה נגד נשים/הערה
כללית מס' 18 של הוועדה לזכויות הילד (2014) על פרקטיקות מזיקות; המלצה כללית מס'
32 (2014) על מאפיינים הקשורים למגדר בכל הנוגע למעמד פליט, מקלט, לאום וחוסר
אזרחות של נשים; המלצה כללית מס' 33 (2015) על גישה של נשים לצדק; וכן המלצה כללית

מס' 34 (2016) על זכויות של נשים כפריות. פרטים נוספים על המרכיבים הרלוונטיים של ההמלצות הכלליות הנזכרות כאן, ניתן למצוא בהמלצות אלה.

12. בהמלצה כללית מס' 28 ובהמלצה כללית מס' 33 הוועדה מאשרת כי אפליה נגד נשים קשורה קשר בל יינתק לגורמים אחרים המשפיעים על חייהן. בתורת המשפט שלה, הוועדה מדגישה את העובדה שגורמים כאלה כוללים השתייכות אתנית/גזעית, מעמד ילידי או כחלק ממיעוט, צבע, מעמד סוציו-אקונומי ו/או השתייכות לקאסטה, שפה, דת או אמונה, השקפה פוליטית, מוצא לאומי, מצב משפחתי, אמהות, מעמד הורות, גיל, מיקום עירוני או כפרי, מצב בריאותי, מוגבלות, בעלות על רכוש, היותה של אישה לסבית, ביסקסואלית, טרנסג'נדרית או אינטרסקס, בערות, בקשת מקלט, היותה של אישה פליטה, עקורה או חסרת נתינות, אלמנות, מעמד הגירה, עמידה בראש משק בית, חיים עם HIV/איידס, שלילת חירות, היותה של אישה בזנות, כמו גם סחר בנשים, מצבים של סכסוך מזוין, ריחוק גיאוגרפי ותיגון של נשים הנלחמות על זכויותיהן, לרבות מגינות זכויות אדם. לפיכך, משום שנשים חוות צורות שונות וצולבות של אפליה, שהשפעתן השלילית מחמירה את מצבן, הוועדה מכירה בכך שאלימות מבוססת מגדר עשויה להשפיע על נשים מסוימות במידה שונה או בדרכים שונות, ולכן נדרשים מענים הולמים בתחום המשפטי ובתחום המדיניות.

13. הוועדה מזכירה את סעיף 23 לאמנה, בו צוין כי כל הוראה בחקיקה הלאומית או באמנות בין-לאומיות אחרות, מלבד האמנה, התורמת יותר להשגת שוויון בין נשים לגברים, תגבר על החובות המעוגנות באמנה, ובהתאם לכך, על ההמלצות בהמלצה הכללית הנוכחית. הוועדה מציינת כי פעולותיהן של מדינות למתן מענה לאלימות מבוססת מגדר נגד נשים מושפעות מהסתייגויות לאמנה שהן משמרות. כמו כן היא מציינת כי בהיותה גוף של אמנה לזכויות האדם, הוועדה רשאית להעריך באיזו מידה הסתייגויות שגיבשו מדינות שהן צד לאמנה הן מותרות, וחוזרת ומביעה את דעתה כי הסתייגויות, ובמיוחד מסעיף 2 או מסעיף 16, שהציות להן מכריע במיוחד עבור המאמצים לביעור אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, אינן עולות בקנה אחד עם מטרתה ותכליתה של האמנה ולפיכך אינן מותרות על-פי סעיף 28 (2).

14. אלימות מבוססת מגדר פוגעת בנשים לכל אורך מעגל החיים שלהן ולפיכך, ההתייחסות לנשים במסמך הנוכחי כוללת ילדות. אלימות כזו לובשת צורות רבות, ובכלל זה מעשים או מחדלים שנועדו לגרום למוות או שסביר שיובילו אליו או פגיעה או סבל גופניים, מיניים, פסיכולוגיים או כלכליים הנגרמים לנשים, איומים במעשים כאלה, הטרדה, כפייה, ושליה שרירותית של חירות. אלימות מבוססת מגדר נגד נשים מושפעת ולעתים קרובות מוחמרת על-ידי גורמים תרבותיים, כלכליים, אידיאולוגיים, טכנולוגיים, פוליטיים, דתיים, חברתיים וסביבתיים. כך הוכח, בין היתר, בהקשר של עקירה, הגירה, הגלובליזציה ההולכת וגוברת של פעילויות כלכליות, לרבות שרשרות אספקה גלובליות, תעשיות של הפקת חומרי גלם ואוף-שורינג, מיליטריזציה, כיבוש זר, סכסוך מזוין, קיצוניות אלימה וטרור. אלימות מבוססת מגדר נגד נשים מושפעת גם ממשברים פוליטיים, כלכליים וחברתיים, תסיסה אזרחית, מצבי חירום הומניטאריים, אסונות טבע והרס או התכלות של משאבי טבע. פרקטיקות פוגעניות ופשעים נגד מגינות זכויות אדם, פוליטיקאיות, אקטיביסטיות או עיתונאיות גם הן צורות של אלימות מבוססת מגדר נגד נשים המושפעת מגורמים תרבותיים, אידיאולוגיים ופוליטיים כאלה.

15. זכותן של נשים לחיות חיים חופשיים מאלימות מבוססת מגדר אינה ניתנת להפרדה מזכויות אדם אחרות ומקיימת עמן תלות גומלין, ובכלל זה הזכויות לחיים, בריאות, חירות וביטחון אישי, שוויון, והגנה שווה בתוך המשפחה, חופש מעינויים ומיחס אכזרי לא אנושי

ומשפיל וחופש הביטוי, התנועה, ההשתתפות, ההתכנסות וההתאגדות.

16. אלימות מבוססת מגדר נגד נשים עלולה לעלות לכדי עינויים או יחס אכזרי, לא אנושי או משפיל בהקשרים מסוימים, לרבות במקרים של אונס, אלימות במשפחה או פרקטיקות פוגעניות. במקרים מסוימים, צורות מסוימות של אלימות מבוססת מגדר נגד נשים עלולות להוות גם פשעים בינלאומיים.

17. הוועדה מאשרת את עמדתם של גופים אחרים של אמנות לזכויות האדם ושל ובעלי תפקידים המופקדים על הליכים מיוחדים, לפיה כאשר מעשי אלימות מבוססת מגדר נגד נשים עולים לכדי עינויים או יחס אכזרי, לא אנושי או משפיל, נדרשת גישה המבטאת רגישות למגדר כדי להבין את דרגת הכאב והסבל שחוות נשים. הוועדה מאשרת עוד כי הדרישות הנוגעות למטרת מעשים אלה ולכוונה שמאחוריהם לצורך סיווגים כעינויים מתמלאות כאשר מעשים או מחדלים מכוונים נגד מגדר ספציפי או ננקטים נגד אדם בהתבסס על מינו.

18. פגיעה בבריאותן של נשים בכל הנוגע למין, פריון וילודה והפרת זכויותיהן בתחום זה, כגון עיקור כפוי, הפלה כפויה, הריון כפוי, הפללת הפלות, מניעה או עיכוב של הפלה בטיחותית ו/או של טיפול לאחר הפלה, כפיית המשך הריון, והתעללות או התעמרות בנשים או בילדות המבקשות מידע על בריאות בתחום המין, הפריון והילודה ושירותים בתחום זה, הם צורות של אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, אשר, בכפוף לנסיבות, עלולות לעלות לכדי עינויים או יחס אכזרי, לא אנושי או משפיל.

19. הוועדה סבורה כי שורשיה של אלימות מבוססת מגדר נגד נשים טמונים בגורמים הקשורים למגדר, כגון אידיאולוגיה בדבר זכויות היתר של גברים ביחס לנשים, נורמות חברתיות הנוגעות לגבריות ובצורך לבסס שליטה או כוח גבריים, לאכוף תפקידים מגדריים או למנוע התנהגות הנחשבת בלתי קבילה עבור נשים, להרתיע נשים מפני התנהגות כזו או להענישן בגינה. גורמים אלה תורמים גם לכך שהחברה מקבלת באופן מפורש או מרומז אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, הנחשבת עדיין לעתים קרובות לעניין פרטי, ולפטור מעונש הרווח ביחס לאלימות כזו.

20. אלימות מבוססת מגדר נגד נשים מתרחשת בכל מרחבי ותחומי האינטראקציה האנושית, ציבורית או פרטית, לרבות בהקשר של המשפחה, הקהילה, המרחב הציבורי, מקום העבודה, שעות הפנאי, הפוליטיקה, הספורט, שירותי הבריאות והמסגרות החינוכיות, והגדרתם מחדש של הציבורי והפרטי באמצעות סביבות מקוונות, כגון צורות עכשוויות של אלימות המתרחשות באינטרנט ובסביבות דיגיטליות אחרות. בכל הסביבות הללו, אלימות מבוססת מגדר נגד נשים עלולה לנבוע ממעשים או ממחדלים של גורמים מדינתיים או שאינם מדינתיים, הפועלים בתוך גבולותיה או מחוצה להם, לרבות פעולות צבאיות של מדינות מחוץ לגבולותיהן, לבדן או כחברות בארגונים או בקואליציות בין-ממשלתיים או פעולות של תאגידים פרטיים מחוץ לגבולות המדינה.

ג. חובותיהן של מדינות שהן צד לאמנה ביחס לאלימות מבוססת מגדר נגד נשים

21. אלימות מבוססת מגדר נגד נשים מהווה אפליה נגד נשים על-פי סעיף 1 ולפיכך נוגעת לכל החובות מכוח האמנה. סעיף 2 מטיל על המדינות שהן צד לאמנה חובה לנקוט, באמצעים

המתאימים וללא דיחוי, מדיניות של ביטול אפליה נגד נשים, לרבות אלימות מבוססת מגדר נגד נשים. זוהי חובה בעלת אופי מידי; לא ניתן להצדיק עיכובים מכל טעם שהוא, לרבות מטעמים כלכליים, תרבותיים או דתיים. בהמלצה כללית מס' 19 צוין כי ביחס לאלימות מבוססת מגדר נגד נשים, החובה מורכבת משני היבטים של אחריות המדינה לאלימות כזו, מצד אחד אחריות הנובעת ממעשים או ממחדלים של המדינה שהיא צד לאמנה או של גורמים מדינתיים, ומצד שני, אחריות הנוגעת למעשים ולמחדלים של גורמים שאינם מדינתיים.

א. אחריות למעשים או מחדלים של גורמים מדינתיים

22. על-פי האמנה והמשפט הבינלאומי הכללי, מדינה שהיא צד לאמנה נושאת באחריות למעשים או למחדלים של גופיה וסוכניה שלה שהם בגדר אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, ובכלל זה מעשיהם או מחדליהם של גורמים רשמיים בזרוע המבצעת, המחוקקת והשופטת שלה. סעיף 2 (ד) קובע כי על מדינות שהן צד לאמנה, מוסדותיהן וסוכניהן להימנע ממעשה או נוהג של אפליה ישירה או עקיפה נגד נשים, ולהבטיח כי הרשויות ומוסדות הציבור שלהן יפעלו בהתאם לחובה זו. בנוסף לחובה לודא כי חוקים, מדיניות, תוכניות ונהלים אינם מפלים נשים לרעה, בהתאם לסעיפים 2 (ג) ו-2 (ז), על מדינות שהן צד לאמנה לדאוג לקיומם של מסגרת משפטית ושל שירותים משפטיים אפקטיביים ונגישים שיאפשרו מענה על כל צורות האלימות מבוססת המגדר נגד נשים שנוקטים סוכני המדינה, בין אם בשטחן ובין אם מחוץ לגבולותיהן.

23. מדינות שהן צד לאמנה נושאות באחריות למניעת מעשים או מחדלים כאלה מצד גופיהן וסוכניהן שלהן, לרבות באמצעות הכשרה וכן לאימוץ של הוראות חוק, תקנות מנהליות וקודי התנהגות, ליישום ולמעקב אחרי יישום זה. כמו כן הן נושאות באחריות לחקור, להעמיד לדין וליישם סנקציות משפטיות או מנהליות הולמות, כמו-גם להעניק פיצויים, בכל המקרים של אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, לרבות אלה המהווים פשעים בינלאומיים, ובמקרים של כשל, רשלנות או מחדל של רשויות ציבוריות. בעשותן כך, על המדינות להביא בחשבון את המגוון בקרב נשים ואת הסיכונים הטמונים בצורות צולבות של אפליה.

ב. אחריות למעשים או מחדלים של גורמים שאינם מדינתיים

24. על-פי המשפט הבינלאומי הכללי, כמו-גם על-פי אמנות בינלאומיות, מעשים או מחדלים של גורמים פרטיים עשויים לגרור אחריות בינלאומית מצד המדינה במקרים מסוימים, לרבות אלה המפורטים להלן:

1. מעשים או מחדלים של גורמים שאינם מדינתיים המיוחסים למדינה

א. מעשיהם או מחדליהם של גורמים פרטיים המוסמכים על-פי דיני אותה מדינה להפעיל סמכויות של רשות שלטונית, לרבות גופים פרטיים המספקים שירותים ציבוריים, כגון שירותי בריאות או חינוך, או הפעלת מתקני כליאה, נחשבים למעשים המיוחסים למדינה עצמה, כמו מעשים או מחדלים של סוכנים פרטיים הפועלים על-פי הוראתה או הנחייתה או שהם בשליטתה של אותה מדינה, לרבות בעת שהם פועלים מחוץ לגבולותיה;

2. החובה לנהוג הקפדה יתרה בגין מעשים או מחדלים של גורמים שאינם מדינתיים

ב. סעיף 2 (ה) לאמנה קובע במפורש כי על מדינות שהן צד לאמנה לנקוט את כל האמצעים המתאימים כדי לבטל אפליה נגד נשים מצד בני אדם, ארגונים או גופים כלשהם. חובה זו, אליה מתייחסים לעתים קרובות כחובה לנהוג הקפדה יתרה, עומדת ביסוד האמנה בכללותה, ובהתאם לכך מדינות שהן צד לאמנה יישאו באחריות לכך אם ייכשלו בנקיטת כל האמצעים המתאימים כדי למנוע מעשים או מחדלים מצד גורמים שאינם מדינתיים המובילים לאלימות מבוססת מגדר נגד נשים, בחקירתם של מעשים או מחדלים כאלה או בהעמדה לדין, בענישה ובמתן פיצויים בגינם. זאת לרבות פעולות הננקטות בידי תאגידים הפועלים מחוץ לגבולות המדינה. בפרט, מדינות שהן צד לאמנה נדרשות לנקוט את כל הצעדים הדרושים כדי למנוע ביצוע הפרות של זכויות האדם מחוץ לגבולותיהן בידי תאגידים שעליהם הן יכולות להפעיל את השפעתן, אם באמצעים רגולטוריים ואם באמצעות שימוש בתמריצים, לרבות תמריצים כלכליים. במסגרת חובת ההקפדה היתרה, מדינות שהן צד לאמנה חייבות לאמץ וליישם אמצעים מגוונים להתמודדות עם אלימות מבוססת מגדר נגד נשים. בכלל זה עליהן לדאוג לקיומם של חוקים, מוסדות ומערכת שייתנו מענה לאלימות כזו ולוודא כי הם פועלים ביעילות בפועל וזוכים לתמיכה של כל סוכני וגופי המדינה האוכפים בקפדנות את החוקים. כישלונה של מדינה בנקיטת כל האמצעים המתאימים כדי למנוע אלימות מבוססת מגדר נגד נשים במקרים שבהם רשויותיה מודעות לסכנה של אלימות כזו או צריכות להיות מודעות לה, או כשל בחקירת מעשים אלה, בהעמדה לדין בגינם, בענישת האחראים להם ובמתן פיצויים בגינם לקורבנות/ניצולות, מהווים היתר שבשתיקה או עידוד לביצוע מעשי אלימות מבוססת מגדר נגד נשים. כשלים או מחדלים כאלה מהווים הפרה של זכויות האדם.

25. בנוסף, הן המשפט ההומניטארי הבינלאומי והן משפט זכויות האדם הבינלאומי הכירו בחובותיהן הישירות של גורמים שאינם מדינתיים בנסיבות מסוימות, לרבות כצדדים לסכסוך מזוין. חובות אלה כוללות את האיסור על עינויים, שהוא חלק מהמשפט הבינלאומי המנהגי והפך להיות כלל מחייב (*jus cogens*).

26. החובות הכלליות שתוארו לעיל מקיפות את כל תחומי הפעולה של המדינה, לרבות הרשות המחוקקת, הרשות המבצעת והרשות השופטת, וברמה הלאומית, התת-לאומית, המקומית והמבוזרת, וכן פעולות הננקטות מתוקף סמכות ממשלתית על-ידי שירותים ממשלתיים שהופרטו. הן מחייבות גיבוש נורמות משפטיות, לרבות ברמה החוקתית, ועיצוב מדיניות ציבורית, תוכניות, מסגרות מוסדיות ומנגנוני פיקוח שמטרתם לבער כל צורה של אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, בין אם היא מבוצעת בידי גורמים מדינתיים או כאלה שאינם מדינתיים. חובות אלה מחייבות גם, בהתאם לסעיפים 2 (ו) ו-5 (א) לאמנה, אימוץ ויישום של אמצעים לביעור דעות קדומות, סטריאוטיפים ופרקטיקות שהן הסיבות שביסודה של אלימות מבוססת מגדר נגד נשים. באופן כללי, ומבלי לגרוע מן ההמלצות הספציפיות המפורטות בסעיף הבא, חובות אלה כוללות:

ברמת החקיקה

א. על פי סעיפים 2 (ב), (ג), (ה), (ו) ו-(ז) 5-א), מדינות נדרשות לאמץ חקיקה האוסרת על כל צורות האלימות מבוססת המגדר נגד נשים וילדות, תוך התאמה של החקיקה המדינתית לאמנה. במסגרת החקיקה, יש לראות נשים שהן קורבנות/ניצולות של אלימות כזו כבעלות זכויות. חקיקה כזו צריכה לכלול הוראות המבטאות רגישות לגיל ולמגדר והגנה משפטית יעילה, לרבות ענישה של תוקפים ופיצויים לקורבנות/ניצולות. האמנה קובעת כי יש להתאים כל נורמה קיימת במערכות

משפט דתיות, מנהגיות, ילידיות וקהילתיות לסטנדרטים שלה וכי יש לבטל את כל החוקים המהווים אפליה נגד נשים, לרבות כל אלה הגורמים לאלימות מבוססת מגדר נגד נשים, מקדמים אותה או מצדיקים אותה וכן כאלה המנציחים את הפטור מעונש על מעשים כאלה. נורמות כאלה עשויות להיות חלק מהמשפט הסטטוטורי, המנהגי, הדתי, הילידי או מהמשפט המקובל, החוקתי, האזרחי, מדיני המשפחה, מהמשפט הפלילי או המנהלי או מדיני הראיות והמשפט הפרוצדורלי, כגון הוראות המבוססות על עמדות או פרקטיקות מפלות או סטריאוטיפיות המאפשרות אלימות מבוססת מגדר נגד נשים או מקלות בענישה בהקשר זה;

ברמת הביצוע

ב. סעיפים 2 (ג), (ד) ו-1 (ו) ו-5 (א) קובעים כי על מדינות שהן צד לאמנה לאמץ ולספק אמצעים תקציביים לצעדים מוסדיים מגוונים, בתיאום עם זרועות השלטון הרלוונטיות. אמצעים אלה כוללים תכנון של מדיניות ציבורית ממוקדת, פיתוח ויישום מנגנוני פיקוח והקמת ו/או מימון של בתי דין לאומיים מוסמכים. על המדינות שהן צד לאמנה לספק שירותים נגישים, ברי-השגה והולמים להגנה על נשים מפני אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, למניעת הישנותה ולאספקת או הבטחת מימון לפיצויים לכל הקורבנות/ניצולות. מדינות שהן צד לאמנה צריכות גם לבער את הפרקטיקות המוסדיות ואת התנהלותם והתנהגותם של אנשי ציבור יחידים המהוות אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, או מגלות סובלנות כלפי אלימות כזו, ואשר מספקות הקשר של היעדר תגובה או תגובה רשלנית לה. חובה זו כוללת חקירה נאותה וענישה בגין חוסר יעילות, שותפות לדבר עבירה ורשלנות של רשויות ציבוריות האחראיות לרישום, מניעה או חקירה של אלימות כזו או למתן שירותים לקורבנות/ניצולות. צעדים הולמים להתאמה או לביעור מנהגים ופרקטיקות המהווים אפליה נגד נשים, לרבות אלה המעודדים או מקדמים אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, צריכים להינקט גם בדרגים המבצעים.

ברמת השיפוט

ג. על פי סעיפים 2 (ד) ו-1 (ו) ו-5 (א), כל הגופים המשפטיים נדרשים להימנע מכל צעד או פרקטיקה של אפליה או אלימות מבוססת מגדר נגד נשים ולהחיל בקפדנות את כל הוראות הדין הפלילי המענישות בגין אלימות כזו. בכך עליהם להבטיח כי כל ההליכים המשפטיים במקרים הנוגעים לטענות בדבר אלימות מבוססת מגדר נגד נשים מתנהלים באופן הוגן וחסר פניות ואינם מושפעים מסטריאוטיפים מגדריים או מפרשנות מפלה של הוראות חוק, לרבות במשפט הבינלאומי. יישומן של דעות קדומות וסטריאוטיפיות לגבי מה מהווה אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, מה צריכות להיות תגובותיהן של נשים לאלימות כזו ורמת ההוכחה הנדרשת לביסוס התרחשותה עלול להשפיע על זכויותיהן של נשים לשוויון בפני החוק, למשפט הוגן ולסעד אפקטיבי, כפי שהן מעוגנות בסעיפים 2 ו-15 לאמנה.

ד. המלצות

27. בהסתמך על המלצה כללית מס' 19 ועל עבודת הוועדה מאז אימוצה, הוועדה קוראת למדינות שהן צד לאמנה להגביר את יישום חובותיהן ביחס לאלימות מבוססת מגדר נגד נשים, בין אם בשטחן ובין אם מחוצה לו. הוועדה חוזרת על קריאתה למדינות שהן צד לאמנה לאשרר את הפרוטוקול האופציונלי לאמנה ולבחון את כל הסתייגויותיהן הנותרות לאמנה

מתוך כוונה למושכן.

28. כמו כן ממליצה הוועדה כי מדינות שהן צד לאמנה ינקטו את הצעדים הבאים בתחומי המניעה, ההגנה, ההעמדה לדין והענישה, התיקון, איסוף הנתונים והניטור ושיתוף הפעולה הבינלאומי, על מנת להאיץ את ביעור האלימות מבוססת המגדר נגד נשים. יש ליישם את כל האמצעים תוך נקיטת גישה המתמקדת בקורבן/ניצולה, מכירה בנשים כבעלות זכויות ומקדמת את יכולת הפעולה העצמית שלהן ואת האוטונומיה שלהן, לרבות יכולתן המתפתחת של ילדות, מילדות ועד גיל ההתבגרות. בנוסף, צעדים אלה צריכים להיות מתוכננים ומבוצעים בהשתתפותן של נשים, תוך התחשבות במצבן הייחודי של נשים המושפעות מצורות צולבות של אפליה.

א. אמצעי חקיקה כלליים

29. הוועדה ממליצה כי מדינות שהן צד לאמנה ינקטו את אמצעי החקיקה הבאים:

א. להבטיח שכל צורות האלימות מבוססת המגדר נגד נשים בכל התחומים, העולות לכדי פגיעה בשלמותן הגופנית, המינית או הפסיכולוגית, יוגדרו כמעשים פליליים ולהנהיג ללא דיחוי, או לחזק, סנקציות משפטיות התואמות את חומרת העבירה, כמו גם סעדים אזרחיים;

ב. להבטיח שכל המערכות המשפטיות, כולל מערכות משפט מרובות, מגינות על קורבנות/ניצולות אלימות מבוססת מגדר נגד נשים ולוודא שיש להן גישה לצדק ולסעד אפקטיבי, בהתאם להנחיות המופיעות בהמלצה כללית מס' 33;

ג. לבטל, לרבות בחוקים מנהגיים, דתיים וילדיים, את כל הוראות החוק המפלגות נשים לרעה, ובכך משמרות, מעודדות, מצדיקות או סובלות כל צורה של אלימות מבוססת מגדר או מקלות עליה. בפרט, יש לבטל:

1. הוראות המתירות או סובלות אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, או מתעלמות ממנה, לרבות נישואי ילדות או נישואים כפויים ופרקטיקות פוגעניות אחרות, הוראות המתירות ביצוע הליכים רפואיים בנשים עם מוגבלות ללא הסכמתן המושכלת והוראות המוציאות אל מחוץ לחוק הפלות, זהות מגדרית לסבית, ביסקסואלית או טרנסג'נדרית, נשים בזנות וניאוף או כל הוראה אחרת בדין הפלילי המשפיעה על נשים באורח לא מידתי, לרבות אלה המובילות להחלה מפלה של עונש מוות על נשים;

2. דיני והליכי ראיות מפלים, לרבות נהלים המאפשרים את שלילת חירותן של נשים כדי להגן עליהן מפני אלימות, פרקטיקות המתמקדות ב"בתולין" והגנות משפטיות או גורמים מקלים המבוססים על תרבות, דת או מתן זכויות יתר לגברים, כגון ההגנה על מה שמכונה "כבוד", התנצלויות מסורתיות, מחילה ממשפחותיהן של קורבנות/ניצולות או השאתן של קורבנות/ניצולות תקיפה מינית לתוקפים, נהלים המביאים להטלת העונשים הקשים ביותר, לרבות סקילה, הלקאה ומוות, השמורים לעתים קרובות לנשים ופרקטיקות משפטיות המתעלמות מהיסטוריה של אלימות מבוססת מגדר

באופן המזיק לנשים העומדות לדין.

3. כל החוקים המונעים מנשים לדווח על אלימות מבוססת מגדר או מרתיעים אותן מפני דיווח כזה, כגון חוקי אפטרופסות השוללים מנשים כשירות משפטית או מגבילים את יכולתן של נשים עם מוגבלות להעיד בבית משפט, הפרקטיקה המכונה "מעצר מגן", חוקי הגירה מגבילים המרתיעים נשים, כולל מהגרות עבודה, מדיווח על אלימות כזו, וחוקים המאפשרים מעצרים כפולים במקרים של אלימות במשפחה או העמדה לדין של נשים כאשר הגורם הפוגע מזוכה;

4. לבחון חוקים ומדיניות ניטרליים מבחינה מגדרית כדי לוודא שאינם יוצרים או מנציחים אי-שוויון קיים ולבטלם או לתקנם כאשר זה המקרה;

5. להבטיח כי תקיפה מינית, כולל אונס, מאופיינת כפשע נגד הזכות לביטחון אישי ולשלמות גופנית, מינית ופסיכולוגית וכי הגדרתן של עבירות מין, לרבות אונס בנישואים, אונס בין מכרים או אונס בפגישה, מבוססת על היעדר הסכמה שניתנה מרצון ומביאה בחשבון את הנסיבות הכפויות. כל הגבלת זמן, כאשר ישנה כזו, צריכה לתת עדיפות לאינטרסים של הקורבנות/הניצולות ולשקול את הנסיבות הפוגעות ביכולתן לדווח על האלימות שסבלו לשירותים המוסמכים או לרשויות המוסמכות.

ב. מניעה

30. הוועדה ממליצה כי מדינות שהן צד לאמנה ינקטו את צעדי המנע הבאים:

א. לאמץ וליישם צעדי חקיקה יעילים וצעדי מנע הולמים אחרים כדי לתת מענה לגורמים שביסוד אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, לרבות עמדות או סטריאוטיפים פטריארכליים, אי שוויון במשפחה והזנחה או שלילה של זכויות אזרחיות, פוליטיות, כלכליות, חברתיות ותרבותיות מנשים, ולקדם את ההעצמה, את יכולת הפעולה העצמית שלהן ואת קולותיהן;

ב. לפתח וליישם צעדים יעילים, בהשתתפות פעילה של כל בעלי העניין הרלוונטיים, כגון נציגות ארגוני נשים ושל קבוצות נשים וילדות שנדחקו לשוליים, כדי לתת מענה לסטריאוטיפים, דעות קדומות, מנהגים ופרקטיקות המפורטים בסעיף 5 לאמנה, המוחלים על אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, מקדמים אותה ועומדים בבסיס אי-השוויון המובנה בין נשים לגברים, ולבער אותם. אמצעים אלה צריכים לכלול את הרכיבים הבאים:

1. שילוב תוכן בנושא שוויון מגדרי בתוכניות הלימוד בכל רמות החינוך, הן הציבורי והן הפרטי, מהגיל הרך ואילך ובתוכניות חינוכיות תוך נקיטת גישה המבוססת על זכויות האדם. התכנים צריכים להתמקד בתפקידים מגדריים סטריאוטיפיים ולקדם ערכים של שוויון מגדרי ואי-אפליה, כולל ביטויים לא אלימים של גבריות, ולהבטיח שבנות ובנים זוכים לחינוך מיני מקיף תואם גיל, מבוסס על ראיות ומדויק מדעית;

2. תוכניות להעלאת מודעות המקדמות הבנה של אלימות מבוססת מגדר נגד נשים כבלתי קבילה ומזיקה, מספקות מידע על המשאבים המשפטיים הזמינים נגדה ומעודדות דיווח על אלימות כזו והתערבות של עוברי אורח; מתייחסות לסטיגמה שחוות קורבנות/ניצולות של אלימות כזו; מתמודדות עם האמונות הרווחות המאשימות את הקורבנות, על-פיהן נשים אחראיות לביטחונן שלהן ולאלימות ממנה הן סובלות. התוכניות צריכות להתמקד בנשים ובגברים בכל שכבות החברה; חינוך, בריאות, שירותים חברתיים ואנשי אכיפת חוק וכן סוכנויות אנשי מקצוע אחרים, לרבות ברמה המקומית, הקשורה למתן מענה בתחום המניעה וההגנה; מנהיגים מסורתיים ודתיים; ואנשים המבצעים אלימות מבוססת מגדר מכל צורה שהיא, כדי למנוע פגיעה חוזרת;

ג. לפתח וליישם אמצעים יעילים להפיכת מרחבים ציבוריים לבטוחים ונגישים לכל הנשים והילדות, כולל על-ידי קידום צעדים מבוססי קהילה שאומצו בהשתתפות קבוצות נשים, ותמיכה בצעדים כאלה. צעדים אלה צריכים לכלול דאגה לתשתית פיזית נאותה, לרבות תאורה, בסביבות עירוניות וכפריות, ובפרט בבתי ספר ובסביבתם;

ד. לאמץ וליישם אמצעים יעילים כדי לעודד את כלי התקשורת לבער את האפליה נגד נשים, לרבות תיאורים מזיקים וסטריאוטיפיים של נשים או קבוצות ספציפיות של נשים, כגון מגינות זכויות אדם. זאת, בפעילויותיהם, בפרקטיקות שלהם ובתוצריהם, לרבות בפרסום, ברשת האינטרנט ובסביבות דיגיטליות אחרות. צעדים אלה צריכים לכלול:

1. עידוד יצירתם או חיזוקם של מנגנוני פיקוח עצמי בארגוני התקשורת, לרבות במדיה מקוונת או חברתית, שמטרתם לבער סטריאוטיפים מגדריים הנוגעים לנשים ולגברים או לקבוצות ספציפיות של נשים, ולתת מענה לאלימות מבוססת מגדר נגד נשים המתרחשת באמצעות שירותיהם והפלטפורמות שלהם;

2. קווים מנחים לסיקור תקשורתי הולם של מקרי אלימות מבוססת מגדר נגד נשים;

3. כינון או חיזוק יכולתם של מוסדות לאומיים לזכויות האדם לנטר או לבחון תלונות בנוגע לאמצעי תקשורת כלשהו המציג דימויים או תכנים מפלים מגדרית המחפיצים נשים, משפילים אותן או מקדמים ביטויים אלימים של גבריות;

ה. לספק חינוך והדרכה חוזרים ונשנים, יעילים ומפתחי יכולות שההשתתפות בהם היא בגדר חובה, עבור חברי הרשות השופטת, עורכי דין ואנשי אכיפת החוק, כולל צוותי רפואה משפטית, מחוקקים ואנשי מקצוע בתחום הבריאות. זאת לרבות אנשי מקצוע העוסקים בבריאות בתחום המין, הפריון והילודה, ובפרט זיהומים המועברים במגע מיני, ושירותים למניעת איידס ולטיפול בו, וכל אנשי החינוך, השירותים הסוציאליים והרווחה, כולל כאלה העובדים עם נשים במוסדות, כגון מעונות לחוסים, מרכזים לקליטת מבקשי מקלט ובתי כלא, כדי להכשירם למנוע באופן

הולם אלימות מבוססת מגדר נגד נשים ולטפל כראוי במקרים של אלימות כזו. חינוך והכשרה אלה צריכים לקדם הבנה של הדברים הבאים:

1. כיצד סטריאוטיפים מיניים והטיה מובילים לאלימות מבוססת מגדר נגד נשים ולתגובות בלתי הולמות על אלימות כזו;

2. טראומה והשפעותיה, יחסי הכוחות המאפיינים אלימות מצד בן זוג אינטימי ומצביהן השונים של נשים החוות צורות מגוונות של אלימות מבוססת מגדר. יש לכלול בהכשרה צורות צולבות של אפליה הפוגעות בקבוצות מסוימות של נשים ודרכים נאותות לקיים אינטראקציה עם נשים בהקשר של עבודתן ולבער גורמים המובילים להפיכתן מחדש לקורבנות ולהחלשת אמונן במוסדות המדינה ובסוכניה.

3. הוראות דיני המדינה ומוסדות לאומיים בתחום האלימות מבוססת המגדר נגד נשים, זכויותיהן המשפטיות של קורבנות/ניצולות, סטנדרטים בינלאומיים ומנגנונים הקשורים בהם, וחובותיהם בהקשר זה, הצריכות לכלול תיאום נאות והפניות בין גופים שונים ותיעוד הולם של אלימות כזו, תוך מתן כבוד ראוי לפרטיותן של נשים ולזכותן לסודיות והסכמה מושכלת הניתנת באופן חופשי של הקורבנות/ניצולות;

ו. לעודד, באמצעות שימוש בתמריצים ובמודלים של אחריות תאגידית ומנגנונים אחרים, את מעורבותו של המגזר הפרטי, לרבות עסקים ותאגידים בינלאומיים, במאמצים לבער כל צורה של אלימות מבוססת מגדר נגד נשים ולהעמיק את אחריותו של מגזר זה לאלימות במסגרת מרחב פעילותו. הדבר צריך לכלול פרוטוקולים ונהלים הנותנים מענה לכל צורות האלימות מבוססת המגדר נגד נשים העלולות להתרחש במקום העבודה או להשפיע על עובדות, לרבות נהלים פנימיים יעילים ונגישים להגשת תלונות, שהשימוש בהם לא ימנע פנייה לרשויות אכיפת החוק וכן מן הראוי שיכלול התייחסות לזכויותיהן של קורבנות/ניצולות במקום העבודה.

ג. הגנה

31. הוועדה ממליצה כי מדינות שהן צד לאמנה יישמו את אמצעי ההגנה המפורטים להלן:

א. לאמץ וליישם אמצעים יעילים להגנה ולסיוע לנשים המתלוננות על אלימות מבוססת מגדר נגד נשים ולעדים לאלימות כזו לפני, במהלך ולאחר הליכים משפטיים, ולשם כך, בין היתר:

1. לשמור על פרטיותם וביטחונם, בהתאם להמלצה כללית מס' 33, לרבות באמצעות הליכים ואמצעים משפטיים המבטאים רגישות למגדר, תוך התחשבות בזכויות ההליך ההוגן של קורבנות/ניצולות, עדים ונאשמים;

2. לספק מנגנוני הגנה הולמים ונגישים למניעת אלימות נוספת או פוטנציאלית, ללא תנאי מוקדם המחייב קורבנות/ניצולות ליזום פעולה משפטית, לרבות באמצעות הסרת חסמי תקשורת העומדים בדרכן של קורבנות

בעלות מוגבלות. המנגנונים צריכים לכלול הערכת סיכון והגנה מיידיות הכוללות מגוון רחב של אמצעים יעילים, ובמידת הצורך, הוצאה וניטור של צווי פינוי, הגנה והרחקה או צווי חירום למניעה נגד תוקפים לכאורה, לרבות סנקציות נאותות על אי ציות. במסגרת אמצעי ההגנה יש להימנע מהטלת נטל כספי, בירוקרטי או אישי מופרז על קורבנות/ניצולות. זכויותיהם או טענותיהם של אנשים שביצעו, או ביצעו לכאורה מעשי אלימות, במהלך ההליכים המשפטיים ולאחריהם, לרבות בכל הנוגע לרכוש, פרטיות, משמורת ילדים, גישה, קשר וביקורים, ייקבעו לאור זכויות האדם של הנשים והילדים לחיים ולשלמות גופנית, מינית ופסיכולוגית, ויונחו על-ידי עקרון טובת הילד;

3. להבטיח לקורבנות/ניצולות ולבני משפחותיהן גישה לסיוע כספי, לסיוע משפטי איכותי בחינם או בעלות מופחתת, לשירותים רפואיים, פסיכו-סוציאליים וייעוץ, לחינוך, לדיוור בר השגה, לקרקע, לטיפול בילדים, להכשרה ולהזדמנויות תעסוקה. שירותי הבריאות צריכים להיות קשובים לטראומה, לכלול שירותים בתחומי בריאות הנפש ובריאות המין, הפיריון והילודה, ויש לספקם באופן כוללני וללא דיחוי. זאת לרבות שירותים דחופים של מניעת הריון וטיפול מונע לאחר חשיפה לנגיף האיידס. על מדינות לספק שירותי תמיכה מתמחים לנשים, כגון קווי סיוע בחינם הפועלים בכל שעות היממה, מספר מספיק של מרכזי סיוע לתמיכה ולהפניה וכן די מקלטים לנשים, לילדיהן ולבני משפחה אחרים, בהתאם לצורך;

4. לספק אמצעים להגנה מפני אלימות מבוססת מגדר נגד נשים ותמיכה בתחום זה לנשים החיות במוסדות, לרבות מעונות לחוסים, מרכזים לקליטת מבקשי מקלט ומוסדות המשמשים לשלילת חירות;

5. להקים ולהפעיל מנגנוני הפניה רב-תחומיים הולמים כדי להבטיח גישה יעילה לשירותים מקיפים לניצולות אלימות כזו, תוך הבטחת השתתפותם המלאה של ארגוני נשים לא ממשלתיים ושיתוף פעולה מלא עם;

ב. להבטיח שכל ההליכים המשפטיים, אמצעי ההגנה והתמיכה והשירותים הקשורים לקורבנות/ניצולות מכבדים ומחזקים את האוטונומיה שלהן. כל האמצעים והשירותים הללו צריכים להיות נגישים לכל הנשים, ובמיוחד לאלה שנפגעו מצורות צולבות של אפליה, להביא בחשבון את הצרכים הספציפיים של ילדיהן ותלויים אחרים ולהיות זמינים בכל רחבי המדינות שהן צד לאמנה. יש לספקם ללא קשר למעמד תושבות או ליכולת או לנכונות לשתף פעולה בהליכים משפטיים נגד הגורם האחראי לכאורה לאלימות. על המדינות לכבד גם את עקרון אי ההחזרה;

ג. לתת מענה לגורמים המגבירים את הסיכון כי נשים ייחשפו לצורות חמורות של אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, כגון נגישותם וזמינותם של כלי נשק, לרבות הייצוא שלהם, שיעורי פשיעה גבוהים ופטור רווח מעונש, העלולים להתגבר במצבים של סכסוך מזוין או חוסר ביטחון מוגבר. יש להשקיע מאמצים כדי להגביל את הנגישות והזמינות של חומצה וחומרים אחרים המשמשים לתקיפת נשים;

ד. לפתח ולהפיץ באמצעות כלי-תקשורת מגוונים ונגישים ודיאלוג קהילתי מידע נגיש המיועד לנשים, ובמיוחד לאלה שנפגעו מצורות צולבות של אפליה, כגון נשים בעלות מוגבלויות, נשים שאינן יודעות קרוא וכתוב או כאלה שאינן יודעות את שפתה הרשמית של המדינה או שהידע שלהן בשפה זו מוגבל, בנוגע למשאבים המשפטיים והחברתיים העומדים לרשות קורבנות/ניצולות, לרבות פיצויים.

ד. העמדה לדין וענישה

32. הוועדה ממליצה כי מדינות שהן צד לאמנה ינקטו את הצעדים הבאים בנוגע להעמדה לדין ולענישה בגין אלימות מבוססת מגדר נגד נשים:

א. לוודא כי לקורבנות יש גישה יעילה לבתי משפט ובתי דין וכי הרשויות מגיבות כראוי לכל המקרים של אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, לרבות על-ידי יישום החוק הפלילי, לפי הצורך, העמדה רשמית לדין פלילי של אנשים שביצעו לכאורה מעשי אלימות במסגרת משפט הוגן, נטול פניות ומהיר, המתקיים ללא דיחוי ותוך הטלת עונשים הולמים. אין להטיל על קורבנות/ניצולות לשלם אגרות או עלויות של בתי משפט.

ב. לוודא כי אין הוראות המחייבות להפנות מקרי אלימות מבוססת מגדר נגד נשים להליכים חלופיים לפתרון סכסוכים, לרבות גישור ופישור. השימוש בהליכים כאלה צריך להיעשות תחת פיקוח קפדני ויש להתירו רק לאחר שמוודאים באמצעות הערכה מוקדמת של צוות מתמחה את הסכמתן המושכלת של קורבנות/ניצולות ושדבר אינו מצביע על קיומם של סיכונים נוספים הנשקפים לקורבנות/ניצולות או לבני משפחותיהן. ההליכים צריכים להעצים את הקורבנות/ניצולות ויש לספקם באמצעות אנשי מקצוע שהוכשרו לכך במיוחד באופן המאפשר להם להבין מקרי אלימות מבוססת מגדר נגד נשים ולהתערב באופן הולם, המבטיח הגנה נאותה על זכויותיהם של נשים וילדים וכי ההתערבויות מנוהלות ללא סטריאוטיפים או הפיכה מחדש של הנשים לקורבנות. הליכים חלופיים לפתרון סכסוכים אינם צריכים להוות מכשול בפני גישתן של נשים להליכים משפטיים רשמיים.

ה. פיצויים

33. הוועדה ממליצה כי המדינות שהן צד לאמנה יישמו את האמצעים הבאים בכל הנוגע לפיצויים:

א. לספק לקורבנות/ניצולות אלימות מבוססת מגדר נגד נשים פיצויים יעילים. הפיצויים צריכים לכלול אמצעים שונים, כגון פיצוי כספי, מתן שירותים משפטיים וסוציאליים ושירותי בריאות, לרבות בתחום המין, הפריון והילודה ובתחום בריאות הנפש, לשם החלמה מלאה, שביעות רצון וערביות בדבר אי הישנות של הפגיעה, בהתאם להמלצה כללית מס' 28, המלצה כללית מס' 30 והמלצה כללית מס' 33. פיצויים כאלה צריכים להיות הולמים, מידיים, כוללניים ומידתיים ביחס לחומרת הנזק שהוסב;

ב. להקים קרנות מיוחדות למתן פיצויים או להקצות כספים בתקציבן של

קרנות קיימות, לרבות במסגרת מנגנוני צדק מעברי, לפיצוי קורבנות של אלימות מבוססת מגדר נגד נשים. על המדינות שהן צד לאמנה להפעיל תוכניות פיצויים מנהליות מבלי שהדבר יפגע בזכויותיהן של קורבנות/ניצולות לפנות לסעד משפטי, להכין תוכניות פיצויים מחוללות שינוי שיסייעו לטפל באפליה או בעמדה נחותה שגרמו או תרמו במידה ניכרת להפרה, תוך הבאה בחשבון של ההיבטים הפרטניים, המוסדיים והמבניים של מצב זה. יש לתת עדיפות ליכולת הפעולה העצמאית של קורבנות/ניצולות, לרצונותיהן, להחלטותיהן, לבטחונן, לכבודן האנושי וליושרתן.

ה. תיאום, ניטור ואיסוף נתונים

34. הוועדה ממליצה כי מדינות שהן צד לאמנה יישמו את הצעדים הבאים בכל הנוגע לתיאום, לניטור ולאיסוף נתונים לגבי אלימות מבוססת מגדר נגד נשים:

א. לפתח ולבחון את כל החקיקה, המדיניות והתוכניות תוך היועצות בארגוני החברה האזרחית, ובמיוחד בארגוני נשים, כולל אלה המייצגים נשים שנפגעו מצורות צולבות של אפליה. על מדינות שהן צד לאמנה לעודד שיתוף פעולה בין כל הרמות והענפים של מערכת המשפט לבין הארגונים הפועלים להגנת קורבנות/ניצולות אלימות מבוססת מגדר נגד נשים ולתמיכה בהן, תוך התחשבות בדעותיהם ובמומחיותם. על מדינות שהן צד לאמנה לעודד את עבודתם של ארגונים לזכויות האדם וארגוני נשים לא ממשלתיים;

ב. לכונן מערכת לאיסוף, ניתוח ופרסום סדיר של נתונים סטטיסטיים על מספר התלונות בגין כל סוגי האלימות מבוססת המגדר נגד נשים, כולל אלימות מקוונת, ועל מספר וסוג צווי ההגנה שהוצאו, שיעורי התלונות שנדחו או בוטלו, שיעורי ההעמדה לדין וההרשעה ופרקי הזמן שנדרשו לטיפול במקרים. המערכת צריכה לכלול מידע בדבר העונשים שהוטלו על התוקפים והפיצויים שניתנו לקורבנות/ניצולות, לרבות פיצויים כספיים. יש לפלח את כל הנתונים על-פי סוג האלימות, היחסים בין הקורבן/ניצולה לבין התוקף וביחס לצורות הצולבות של אפליה נגד נשים ולמאפיינים סוציו-דמוגרפיים רלוונטיים אחרים, כולל גיל הקורבן/הניצולה. ניתוח הנתונים צריך לאפשר זיהוי כשלים בהגנה ולשמש לשיפור ולפיתוח נוסף של אמצעי מנע. זאת לרבות, כאשר הדבר נחוץ, הקמה וייעוד של מרכזי ניטור לאיסוף נתונים מנהליים על הרג מבוסס מגדר של נשים, המכונה גם "רצח נשים" או "פמיסייד", ועל ניסיונות להרג נשים;

ג. לקיים או לתמוך בקיומם של סקרים, תוכניות מחקר ומחקרים בנושא אלימות מבוססת מגדר נגד נשים, במטרה להעריך, בין היתר, את שכיחותה ואת האמונות החברתיות או התרבותיות הגורמות להסלמה של אלימות כזו ומעצבות את היחסים בין המינים. מחקרים וסקרים צריכים להביא בחשבון צורות צולבות של אפליה, על בסיס עקרון ההזדהות העצמית;

ד. להבטיח כי תהליך איסוף ושמירת הנתונים על אלימות מבוססת מגדר נגד נשים עומד בסטנדרטים וערובות בינלאומיים מבוססים, לרבות חקיקה בנושא הגנת מידע. איסוף המידע והנתונים והשימוש בהם צריכים לעמוד

בנורמות הבינלאומיות המקובלות להגנה על זכויות האדם וחירויות היסוד
ובעקרונות אתיים;

ה. להקים מנגנון או גוף, או לייפות את כוחו של מנגנון או גוף קיים, לתיאום, ניטור והערכה סדירים של יישום הצעדים ויעילותם ברמה הלאומית, האזורית והמקומית. זאת, לרבות הצעדים עליהם הומלץ בהמלצה הנוכחית וסטנדרטים וקווים מנחים אזוריים ובינלאומיים רלוונטיים אחרים, כדי למנוע ולבער את כל צורות האלימות מבוססת המגדר נגד נשים;

ו. להקצות משאבים אנושיים וכספיים הולמים ברמה הלאומית, האזורית והמקומית כדי ליישם ביעילות חוקים ומדיניות למניעת כל צורות האלימות מבוססת המגדר נגד נשים, למתן הגנה ותמיכה לקורבנות/ניצולות, לחקירת מקרים, להעמדה לדין של תוקפים ולמתן פיצויים לקורבנות/ניצולות, לרבות תמיכה בארגוני נשים.

ו. שיתוף פעולה בינלאומי

35. הוועדה ממליצה כי מדינות שהן צד לאמנה יישמו את הצעדים הבאים בכל הנוגע לשיתוף פעולה בינלאומי במאבק באלימות מבוססת מגדר נגד נשים:

א. לבקש, במידת הצורך, את תמיכתם של מקורות חיצוניים, כגון הסוכנויות המיוחדות של מערכת האו"ם, הקהילה הבינלאומית והחברה האזרחית, כדי לעמוד בחובות בתחום זכויות האדם באמצעות תכנון וביצוע של כל האמצעים המתאימים לביעור אלימות מבוססת מגדר נגד נשים או למתן מענה לאלימות כזו. זאת, תוך הבאה בחשבון, באופן מיוחד, של ההקשרים הגלובליים המתפתחים ושל האופי המעברי ההולך וגובר שלובשת אלימות כזו, לרבות בסביבות מקוונות ובפעולות חוץ-טריטוריאליות אחרות של גורמים שאינם מדינתיים. על מדינות שהן צד לאמנה לדחוק בגורמים עסקיים שעל התנהלותם יש בכוחן להשפיע, לסייע למדינות שבהן הם פועלים במאמצייהן לממש באופן מלא את זכותן של נשים לחופש מפני אלימות;

ב. להעניק עדיפות גבוהה ליישום היעדים הרלוונטיים לפיתוח בר-קיימא, ובמיוחד יעד 5, השגת שוויון בין המינים והעצמה של כל הנשים והילדות, ויעד 16, קידום חברות שלוות ומכלילות לפיתוח בר קיימא, מתן גישה לצדק לכל ובניית מוסדות יעילים, אחראיים ומכלילים בכל הרמות. לתמוך בתוכניות הלאומיות ליישום כל היעדים באורח המבטא רגישות למגדר, בהתאם למסקנות המוסכמות של מושבה ה-60 של הוועדה למעמד האישה בדבר העצמת נשים והקישור בין העצמה זו לבין פיתוח בר קיימא, המאפשר השתתפות משמעותית של כל ארגוני החברה האזרחית וארגוני הנשים ביישום היעדים ותהליכי המעקב. כמו כן, להגביר את התמיכה ואת שיתוף הפעולה הבינלאומיים בשיתוף ידע ובפיתוח יכולות יעיל וממוקד.